

Tjänsteställe: Samhällsbyggnadsförvaltningen,
Bygglovsenheten
Handläggare: Peter Aronsson
Remitterad: Linda Lövkvist, bebyggelseantikvarie
Datum: 2024-02-23
Beteckning: LOV 2023-437

Kristina 7, LOV 2023-437

Antikvariskt remissvar 2023-02-23

Bebyggelseantikvarie Linda Lövkvist

Figur 1 Den välkända framsidan av Rådhuset Kristina 7 vid Stora Torget.

Ärendet

Fastighetsägaren till Kristina 7 avser att sätta upp ny träpanel på del av fasad på byggnadens baksida för att ersätta fuktskadad panel. Frågorna ställda i remissutskicket för antikvariskt utlåtande gällde huruvida ansökt åtgärd är förenlig med kulturvärdena.

Historik och uttryck för kulturhistoriska värden

Rådhusbyggnaden på Kristina 7 byggdes 1769 som bostad åt Patrik Alströmer. Han var son till Jonas Alströmer, som var känd förespråkare för potatisen samt lokal entreprenör och textilfabrikör, och som sådan den förste att få statligt bidrag som föregångare för den svenska industrialismens genomförande. Under denna tid, fram till mitten av 1800-talet var det bara de mest påkostade husen som kläddes med träpanel. Den typ av locklistpanel som täcker fasaden daterar sig till 1700-talets mitt fram till ca 1800-talets mitt och är därmed av ursprunglig typ. Locklisternas profil, kallas karnisprofil, och är plattare än de lite kurvigare locklisterna som kom senare.

I detta sammanhang betyder därför träpanelen mycket för byggnadens kulturhistoriska värden genom att den:

- är representativ för sin tid
- därigenom signalerar byggnadens status i sin samtid och därför också dess social- och samhällshistoriska kulturvärden i vår egen samtid

Byggnaden har ett mycket högt kulturhistoriskt värde och är utpekad i olika sammanhang:

- kommunens kulturmiljöprogram, beslutat 2018
- ingår sedan 1987 i riksintresset Alingsås innerstad, som motiveras bland annat av dess välbevarade trästadsbebyggelse och under 16- 1700-talen framvuxna stadsplan

- byggnadsminne sedan 1983, vars motivering ligger i att byggnaden "...bevarar egenarten hos gången tids byggnadsskick och är med hänsyn därtill att anse såsom synnerligen märklig." Då det mesta av den ursprungliga interiören försvunnit i samband funktionsförändringar för kommunal kontorsverksamhet ansågs det enligt beskrivningen av byggnaden inför dess byggnadsminnesförklaring att det var **exteriören** som har sådana värden som motiverade byggnadsminnesförklaring.

Lagrum och andra skydd

Beträffande bevarande av kulturvärden framgår följande i olika lagrum och bestämmelser:

Kulturmiljölagen (KML) Kap 3 § 2

I samband med att byggnadsminnesförklaring beslutas av länsstyrelsen enligt KML 3:1 ska länsstyrelsen också utfärda skyddsbestämmelser för byggnadsminnet enligt KML 3:2.

I länsstyrelsens skyddsbestämmelser för byggnaden framgår att underhållsåtgärder som berör exteriören, såsom exempelvis reparation av fasadmaterial och ommålning ska utföras så att byggnadens kulturhistoriska värden inte minskar.

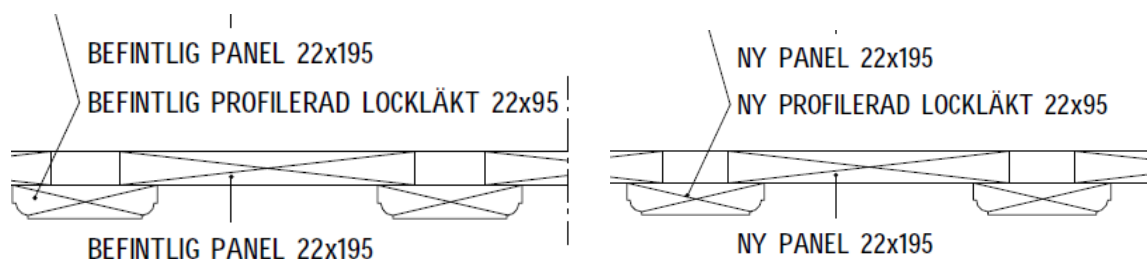
Plan- och bygglagen (PBL) 8:14

Kravet på underhåll anger också att det ska anpassas till byggnadens kulturhistoriska värden och se till att dess särskilda värden bevaras.

Överväganden

Av skäl som angetts ovan har träpanelen stor betydelse för byggnadens kulturvärden och kulturhistoriska utpekanden, med särskilt fokus på locklisternas profilering av karnisprofil.

- Enligt de ritningar som ligger i ansökan till länsstyrelsen framgår att dimensionerna på den nya träpanelen är lik befintlig, som har karnisprofil:

- Angående material anges också på ritningen att träpanelen avses att utgöras av kärnfura som ska målas med linoljefärg i kulör lika befintlig. Detta borgar för att framtida fuktskador kan undvikas, förutsatt att kontinuerligt underhåll av linoljefärg sker i framtiden. Underarbetet före målning bör utföras så som anges av färgfabrikörens anvisningar.
- Som nämns i ärendet bör en antikvariskt sakkunnig (KUL) medverka för att säkerställa att åtgärden utförs så att den anpassas efter de kulturhistoriska värdena så att de säkerställs och bevaras

Ett råd i syfte att säkerställa ett så gott resultat som möjligt och minimera risken för framtida fuktskador är att kontinuerligt underhåll av linoljefärg sker i framtiden utifrån PBL 8:14.

Tätning ska vara av material som låter huset andas, exempelvis lindrev. Tätning *får inte* ske med silikon eller liknande moderna material, så som tidigare gjorts. Utöver att vara historiskt förvanskande också kan silikon eller liknande material också på olika sätt kan skada materialet genom såväl fästet på materialet som att det är för tätslutande.

Kommunantikvariens utlåtande

Den antikvariska bedömningen är efter övervägandena ovan att åtgärden uppfyller underhållskraven i PBL 8:14 om särskilda anpassningar efter byggnadens kulturhistoriska värden så att de bevaras, samt att den inte strider mot förvanskningsförbudet i PBL 8:13.

I tjänsten, dag som ovan,

Linda Lövkvist

Linda Lövkvist

